

Verslag algemene bijeenkomst t.b.v. opzet concept-Cultuurbrief 2021-2024

Datum: donderdag 16 mei 2019

Locatie: Designhuis Eindhoven

Aanwezig: zo'n 20 personen uit de sector, de medewerkers van Cultuur Eindhoven en vertegenwoordigers van de gemeente (sector Economie & Cultuur)

Directeur-bestuurder Tanja Mlaker van stichting Cultuur Eindhoven (CE) heet de aanwezigen welkom en schetst de procedure om te komen tot een concept Cultuurbrief. De voorbije maanden is gewerkt aan de Cultuurscan, die als het ware een foto is van de huidige culturele sector in Eindhoven. De scan wordt nog aangevuld met onder meer gegevens uit de jaarverantwoording van culturele organisaties over 2018 en eventueel met relevante informatie uit de vier bijeenkomsten met stakeholders over de concept Cultuurbrief. Tevens worden ook aanbevelingen uit het evaluatierapport van bureau Kwink hierin opgenomen. Dit evaluatierapport over CE en de werking van het huidige subsidiesstelsel wordt midden juni gepubliceerd.

De Cultuurbrief vormt het beleidskader voor de periode 2021-2024. Van genoemde vier bijeenkomsten is dit de eerste, waarin ambities voor de jaren tot 2025 kunnen worden uitgesproken. Er volgen er nog drie; op 21 mei (focus op cultuureducatie), 3 juni (cultuurparticipatie) en 4 juni (algemeen). Op laatstgenoemde dag verwacht Tanja meer te kunnen vertellen over de landelijke en provinciale ontwikkelingen rond cultuursubsidiëring en het gesprek aan te gaan over hoe de subsidiesstelsel in Eindhoven daar het beste op kan aansluiten. Nog voor de zomervakantie wordt de concept Cultuurbrief gepresenteerd en dit najaar wordt deze vastgesteld door de gemeenteraad.

De Eindhovense wethouder Monique List (o.m. cultuur en design) geeft vervolgens aan hoe belangrijk in dit proces de input van verschillende partners is voor de kaders van de Cultuurbrief. Het beeld van de 'ivoren toren' wordt zo voorkomen. In vier jaar tijd is Eindhoven gegroeid op economisch gebied, in inwoneraantal en in diversiteit/samenstelling. Daarmee zijn de ambities veranderd, ook t.a.v. de culturele voorzieningen in de stad en culturele activiteiten.

De Cultuurscan stemt haar blij, met een hoge cultuurparticipatie en een waardering van 7,2 voor culturele instellingen. Er wordt veel gedaan. Aan de andere kant scoort Eindhoven in sommige rijtjes best laag als vijfde stad van Nederland en een belangrijke economische motor van de BV Nederland. Het is met name een uitdaging om provincie en Rijk te laten zien dat de stad een grotere hap uit het cultuurbudget zou moeten krijgen.

Cultuur is volgens de wethouder, juist in een veranderende stad als Eindhoven, een verbindend element. Niet alleen voor nieuwkomers, ook voor jongeren, ouderen en groepen die niet veel met cultuur in aanraking komen. Een andere pijler is internationalisering. Op dat gebied is door BrabantStad met het Rijk een kansrijke 'proeftuin' gestart.

T.a.v. het pamflet waarmee 35 culturele instellingen de gemeenteraad vragen het cultuurbudget te verhogen, stelt de wethouder al blij te zijn met huidige cultuurmiddelen. Ook gezien de grote bezuinigingsopgaven waarvoor diverse sectoren binnen de gemeente staan.

Tanja vraagt de aanwezigen zich uit te spreken over uitdagingen en dilemma's. Uit de vorige Cultuurscan van 2015 komen twee thema's terug, namelijk samenwerking en vastgoed. Er zijn rond samenwerking diverse initiatieven tot stand gekomen en nu is het zaak dat dit structureel wordt

geborgd en waar mogelijk uitgebreid. Ten aanzien van vastgoed zijn in 2015 knelpunten vastgesteld maar is er op dat gebied de laatste jaren weinig beweging geweest. Behalve het beleid over lopende zaken is het ook belangrijk dat bij gebiedsontwikkeling de behoefte aan meer plekken voor cultuur wordt meegenomen.

Een nieuwe uitdaging is participatie en inclusiviteit. Uit onderzoeksgegevens blijkt zowel dat de actieve als passieve participatie hoog is, maar er zijn specifieke groepen die minder participeren. Als het gaat om ketensamenwerking binnen de culturele sector, spreekt Tanja de verwachting uit dat tijdens deze bijeenkomst de leemtes c.q. kansen worden benoemd. Ze ziet ook graag een filosofische vraag beantwoord: moet Eindhoven als vijfde stad van Nederland, met een sterk internationaal profiel, op het gebied van cultuurbeleid speerpunten benoemen of is het wenselijk om een breed cultureel profiel te hebben?

Opmerkingen vanuit de zaal:

- * Internationalisering, en welke rol cultuur daarbij kan spelen, mag specifiek worden genoemd.
- * Het is daarbij zaak om een bepaalde balans te houden en te voorkomen dat mensen zich vervreemden van hun stad en zich er niet meer thuis voelen.
- * Kijkend naar de opkomst vanmiddag is de diversiteit nog ver te zoeken. We zullen het toch samen moeten doen. Tanja erkent dat er specifieke aandacht voor diversiteit nodig is, dat gebeurt bij CE ook. De sector heeft echter zelf ook een verantwoordelijkheid om diversiteit binnen de eigen organisatie te omarmen.
- * Cultuureducatie wordt als speerpunt gemist, terwijl daarmee veel gebeurt in het onderwijs. Dat kan een extra impuls gebruiken.
- * Organen als stadspromotie kunnen ook samenwerken met culturele instellingen, waardoor die meer zichtbaar worden.
- * Het zou fijn zijn als mensen met specifieke atelierwensen meer geclusterd bij elkaar worden gezet in gebouwen. Als er een atelierbeleid komt, geeft dat makers als beeldend kunstenaars rust. De wethouder geeft aan binnen een paar maanden met een contourennota voor atelierbeleid te komen.

Tanja schetst de voorlopige opzet van de concept Cultuurbrief. De voorlopige opzet kent de volgende hoofdstukken:

1. Betekenis van cultuur in het algemeen en voor de stad
2. Afbakening van de scope van de Cultuurbrief
3. Belangrijkste conclusies/uitdagingen uit de Cultuurscan 2019
4. Samenhang in het ecosysteem en eventuele programmatische aandachtspunten
5. Ambities m.b.t. periode 2021-2024 – visie op ontwikkeling van cultuur in de stad
6. Subsidiesystematiek – nadere omschrijving van deelregelingen, conceptregeling(en) als bijlage
7. Financiën – verdeling budget

Tanja geeft onder meer aan dat er uitdagingen vanuit de Cultuurscan zijn waar CE niet over gaat. In de Cultuurbrief zal bijvoorbeeld geen vastgoedbeleid worden geformuleerd. Maar dat wil niet zeggen dat de raakvlakken onbenoemd worden gelaten. Verder zijn er ontwikkelingen op rijksniveau waar we in Eindhoven bij aan willen sluiten, zoals het programma cultuurparticipatie.

De aanwezigen worden in drie groepen verdeeld om onderling meer de diepte in te gaan en eigen en andermans ambities te bespreken. Na een gesprek in groepen volgt de plenaire terugkoppeling.

Groep 1:

- * Andere sectoren zouden verbindingen (cross-overs) moeten aangaan met de culturele sector, met name vanuit het sociaal domein.
 - * Meer optrekken met het bedrijfsleven en dat het belang laten inzien van de culturele sector.
- Ruimte voor cultureel ondernemerschap.

- * Zoveel mogelijk doelgroepen in beeld brengen en bedienen. Aandacht voor spreiding van het aanbod.
- * Meer mensen moeten zich kunnen herkennen in culturele activiteiten. Voorkom een monocultuur die alleen voor een bovenlaag (hoger opgeleiden, expats, Engelstalig) toegankelijk is. Met aandacht voor financiële bereikbaarheid.
- * Stel dat de beperkingen in het budget blijven bestaan, stop dan met 'kaas schaven' en durf keuzes te maken en je ambities bij te stellen.
- * Sectorbreed is een pamflet geschreven. Nu moeten we samen met CE die Cultuurbrief schrijven en zaken benoemen. Dat we 'voor de politiek uit' meedenken in het nemen van beslissingen.
- * Zorg voor betaalbare, creatieve ruimtes en voldoende ruimte voor maatschappelijk nut en niet alleen voor economisch gewin.

Groep 2:

- * Meerdere organisaties vinden het lastig om vooruit te kijken als er geen lange termijnvisie is, zoals een atelierbeleid. Er is op dit gebied behoefte aan stabiliteit en rust.
- * Inclusiviteit is belangrijk, maar veel mensen worden nog niet bereikt. Mensen erbij betrekken, op bijvoorbeeld scholen en in de wijken. Laagdrempeligheid is daarbij van groot belang. Daarnaast moet men zich meer inzetten om bepaalde doelgroepen beter te bereiken, zoals internationals. De activiteiten zijn vaak nog niet zichtbaar genoeg.
- * CE zou de vorming van collectieven kunnen faciliteren. Organisaties zoeken de samenwerking om beter gehoord te worden. Als collectief ben je beter hoorbaar dan in je eentje en binnen een collectief kan je van elkaar leren.
- * Het cultuurbeleid moet niet alleen naar het heden en de toekomst kijken, maar ook het verleden weten te borgen. Voorbeelden hiervan zijn verschillende harmonieën en orkesten. De geschiedenis van Eindhoven moeten we koesteren en mogen we meer laten zien.
- * Op het gebied van cultuureducatie en cultuuronderwijs op scholen moeten vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd worden.

Groep 3:

- * Een stabiel vestigingsklimaat is een voorwaarde. Dat betekent toegang tot ruimte/huisvesting en de mogelijkheid om daar te blijven, maar ook structurele subsidies (meerjarig) zodat er vooruit kan worden gekeken. Harmonisering tussen overheidslagen is daarin ook van belang.
- * Meer ruimte voor maatwerk met betrekking tot cross-overs met bijvoorbeeld welzijn, sport en techniek. In de subsidieregeling is dat soms lastig, omdat er op artistieke kwaliteit wordt beoordeeld. Dit is ook lastig voor projecten die meer op participatie (met amateurs) gericht zijn.
- * Er is veel interesse in samenwerking. Maar hoe kan je die verduurzamen en bestendigen als organisaties qua mankracht onder druk staan? CE zou kunnen kijken naar samenwerking met instanties buiten het domein cultuur, zoals welzijn. Er moet domein-overschrijdend gewerkt worden.
- * Waarom onderscheid maken tussen internationals en allochtonen met een niet-westerse achtergrond. Hebben die niet dezelfde wensen? Moet dat alleen over internationaal programma gaan of juist als een kennismaking met 'dingen van hier'?
- * Organisaties worden kwantitatief afgerekend, bijvoorbeeld op bezoekersaantallen. Hoe kan je voor de komende beleidsperiode subsidiënten ook meer laten toetsen op kwaliteit vanuit de geformuleerde ambitie, niet alleen op cijfers. Hoe zit het met data verzameling in de toekomst vanuit cultuur. Hoe kan je de prestatie-eisen luchtiger en zeker kwalitatiever maken?
- * Hoe kan je als organisaties gezamenlijk optrekken rondom publiekswerking/werving?
- * Fair Practice is belangrijk. Hoe gaan we daar mee om? Wie gaat dat betalen? Hoe komt dat in de

cultuurbrief?

* Er moet meer duidelijkheid voor amateurverenigingen komen. Die vinden vaak moeilijk hun weg. Kan er iets georganiseerd worden, niet perse financieel maar bijvoorbeeld qua netwerk oid, waar zij kennisuitwisseling en promotie kunnen hebben? Wie zijn verantwoordelijkheid is dat?

Striptekenaar Jeroen de Leijer toont tenslotte welke cartoons hij van deze bijeenkomst heeft gemaakt, op basis van enkele steekwoorden in de discussies. Tanja bedankt de aanwezigen en sluit de bijeenkomst.